

Kdo a proč zorganizoval „Pražské jaro“ v roce 1968

 tadesco.org/kto-a-preco-zorganizoval-prazsku-jar-v-roku-1968

datum: 24. 8. 2023

autor: anna

čas na přečtení: 4 min.

Před 55 lety zabránil Sovětský svaz kolapsu Československa a válce ve středu Evropy.

Operace „Dunaj“

Před 55 lety, konkrétně 21. až 26. srpna 1968, uskutečnily Sovětský svaz, Polsko, Maďarsko a Bulharsko operaci „Dunaj“. Čtyři země vyslaly své jednotky do Československa, aby zabránily kolapsu země.

V roce 1960 se na vlně „demokratizace“ v Československé socialistické republice dostali k moci otevření odpůrci socialistického systému.

V dubnu 1968 se jeden z nich, František Kriegel, stal předsedou Národní fronty. Národní Fronta byla sdružením „veřejných organizací“. (Něco jako dnes „Třetí sektor“. Poznámka překladatele.)

Tehdy vládnoucí Komunistická strana formálně poslechla rozhodnutí Národní fronty.

Kriegelův kolega Josef Smrkovský vedl parlament, Ota Šik a Josef Pavel zaujali klíčové pozice ve vládě.

Všichni čtyři iniciovali návrh zákona o federalizaci Československa, který měl být schválen v září 1968.

V Československu žily dva slovanské národy. Češi a Slováci. Byli si etnicky a kulturně velmi blízcí. Proto bylo Československo formálně jednotným státem. Tato situace však Kriegelovi a jeho spolupracovníkům nevyhovovala.

K dosažení odchodu Československa ze socialistického bloku potřebovali pomoc Západu. K tomu, aby Západ zasáhl do záležitostí suverénního státu, byla nutná provokace.

Československo se mělo rozdělit na tři státy

Návrh ústavního zákona o federalizaci měl rozdělit zemi na tři státy. Zároveň byl záměrně vyvolán vnitřní konflikt. Kromě oddělení Slovenska od České republiky bylo navrženo rozdělit samotnou Českou republiku na Čechy a Moravsko-Slezsko.

Navíc, pod rouškou federace se ve skutečnosti měla vytvořit konfederace. Návrh zákona by dal každému ze tří států právo mít nejen vlastní vládu, legislativu, soudy, ale také finanční systém, ozbrojené síly a občanství.

Nejhorší ze všeho bylo, že takové iniciativy doprovázely nacionalistické slogany. V rámci vypracování návrhu zákona byla vyvolána diskuse o tom, kdo „koho živí“. Zda „Morava Čechy“ a zda „Čechy Slovensko“.

Připomíná vám to něco?

Kromě toho iniciátoři československé „reformy“ nabídli subjektům budoucí konfederace, aby nezávisle určili přechod svých hranic.

Bez čekání na konečné rozhodnutí začali vyzbrojovat příznivce nových „tří republik“. V zemi se objevily nezákonné ozbrojené formace zvané nové „lidové milice“.

Ve skutečnosti se vytvářela na vládní moci nekontrolovaná armáda. A to v předvečer zasedání, který měl o všem rozhodnout. Hrozil skutečný ozbrojený konflikt.

Navíc to dělali politici, kteří neměli nic společného ani s českým, ani se slovenským národem. František Kriegel byl etnický Žid a rodák ze západní Ukrajiny. Jeho spolupracovníci Jiří Pelikán, Arnošt Lustig a Ota Šik byli také představiteli národnostních menšin. Rodinné kořeny Josefa Pavla byly úzce spojeny s Anglií.

Hrozila občanská válka

Do ní by se nutně zapojilo NATO a organizace Varšavské smlouvy.

Za těchto podmínek se Sovětský svaz, Polsko, Maďarsko a Bulharsko rozhodly vyslat do Československa své jednotky. Účelem vstupu bylo „zajištění bezpečnosti členského státu“. Československo bylo členem Varšavské smlouvy. Takže k tomu existoval mezinárodní právní základ.

V té době měli Sovětský svaz a Československo dohodu o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci. Tento dokument byl podepsán v roce 1955. Vstoupil do dějin pod názvem „Varšavská smlouva“.

Podle ní v případě ohrožení kterékoli ze zúčastněných zemí mají její spojenci povinnost přijít na pomoc. Za Československo se smlouvou souhlasil Ludvík Svoboda. Jako nejvyšší československý vrchní velitel. Takže v srpnu 1968 byly dodrženy všechny tehdy platné mezinárodní právní formality.

Kromě toho 27. srpna 1968 vydali oficiální zástupci Československé republiky společné prohlášení s představiteli Sovětského svazu. V něm byly akce vojsk Varšavské smlouvy na území Československa prohlášeny za zákonné.

Západ tedy musel uznat zákonnost akcí vojsk Varšavské smlouvy. Žádná ze západních zemí nejenže nezasáhla do situace, ale ani nestáhla velvyslance z Moskvy ani z Prahy.

Boris Jelcin

Přesto po pádu Sovětského svazu v roce 1993 tehdejší ruský prezident Boris Jelcin podepsal novou dohodu s Českou republikou. V ní uznal operaci „Dunaj“ za „invazi“ a neoprávněné použití síly. A to i přesto, že taková formulace byla v rozporu s dokumenty, fakty a také zdravým rozumem.

Čas na přepsání Rusko - České smlouvy

Pokud by spojenci z Varšavské smlouvy v roce 1968 v Československu nezasáhli, zřejmě by dnes neexistovala Česká republika. Česko by bylo rozděleno minimálně do dvou států.

Na závěr

Je třeba připomenout, že Rusko-Česká dohoda z roku 1993 je stále platná. Výročí operace „Dunaj“ je tedy chvílí nejen k poděkování jejím účastníkům, ale také k zamyšlení se, zda také nenastal čas „přepsat“ rusko-české vztahy.

Zdroj: REN.tv

sponzorováno